

R á t o n y i Róbert: Kedves Elvtársak! Ladányi elvtárs azt mondta felszólalásában, hogy az elmúlt színházi konferencián az operett kissé mostohagyermek volt. Ő könnyű műfajt említett, de ahhoz az operett is hozzátartozik.

Gellért elvtárssal ellentétben én nem tudtam, hogy Ladányi elvtársnak mi lesz a referátuma. Két nappal ezelőtt azonban a Fővárosi Operettszínházban megtartottuk a második színházi konferencia házi kiértékelését, s hogy ~~mi~~ a nagy színházi konferencián mi, operettszínészek is rengeteget profitáltunk, azt az a termékeny vita bizonyította, amely a konferencia kiértékelésével kapcsolatban színházunkban elhangzott. Engedjék meg, hogy ezzel kapcsolatban felvessem néhány problémánkat, ha azok nem is szorosan a dramaturgia köré csoportosulnak.

Az első a sablon kérdése, és ennek is legveszedelmesebb formája, az illusztrálás. A konferencián Ladányi elvtárs is azt mondta felszólalásában, hogy az illusztrálást igen elősegítik az en suite előadások. A minden este játszó színész képtelen az igazi átélésre. Ezt mondta Ladányi elvtárs.

És ha ez igaz, akkor ennek legnagyobb kárát az operettszínház vallja. Nálunk a darab általában százszor, százhuszszor megy egyfolytában és a színész valóban hajlamos lesz arra, hogy a sorozatos előadások folyamán gyakran csak gépiesen, átélés nélkül illusztráljon.

Mi tehát a probléma megoldása? Szerintünk elsősorban a repertoár-színjátszásra való áttérés, másodsorban pedig a kettős szereposztás. Színházunkban ezidő szerint ~~sajnós~~ egyik sem valósítható meg.

Nézzük az első megoldást. A repertoár-színházzá való átalakulást technikai hiányosságok akadályozzák. A diszleteket nem tudjuk megfelelő helyen tárolni, s emellett közönségünk annyira hozzászokott az Operettszínház en suite játékához, hogy egyelőre veszélyes lenne ezt máról-holnapra megváltoztatni - legalább is ezt mondja a gazdasági

vezetés.

A másik megoldás, a kettős szereposztás nálunk csak részben valósult meg. A kimondottan énekes szerepeknél már kettős szereposztás van, de a prózai szerepeknél, a komikus szerepeknél ezt még nem vezetük be, holott ennek szükségességére a közelmúltban is számos példa volt.

Számunkra tehát csak egy feladat lehet jelentős: Sztanyiszlavszkij módszerének elsajátításával mindezeknek az akadályoknak ellenére komoly harcot kell kezdenünk a sablon és az illusztrálás ellen. Ennek ellenére mégis kérjük a Szövetséget, hogy tartsa szem előtt színházunkkal kapcsolatban is a repertoár-színház és a kettős szereposztás fontos problémáját.

A másik probléma, amelyről szólni szeretnék, s amely minket jelenleg nagymértékben érdekel, a kritika kérdése.

^{Mohut}
~~Mohut~~ Miklós elvtárs ~~az~~ a legutóbbi konferencián azt mondta - szószerint idézem - "Sok művésztünk még ma sem érti meg, hogy a bírálat éppen ^{akkor} segít hozzá, hogy a hibáit kijavítsa, és még abban a darabban még jobb művészi munkával segítse néptünk művelődését, kulturforradalmunk kibontakozását."

Ezzel kapcsolatban legyen szabad megemlítenem, hogy a nemrég nálunk bemutatott "Szelistyei asszonyok" című operett 26 szereplőjéről, akik közül legalább 11 jelentős főszerepet játszott, Fekete Sándor egyoldalas kritikája a Szabad Népből kb. ennyit említett meg: "Javul a darab a második felvonásban, a színészek is ebben a legjobbak /Apáthy, Honthy, Bilicsi./

Ugyhiszem, ehhez nem kell kommentár.

Ezekután már nem is csodálkoztunk az olyan kritikán, mint pl. a "Béke és szabadság" kéthasábos csevegése "Mebukott-e a Szelistyei asszonyok" címen, amelyben a színészekkel a következő pár fel-
emelő sor foglalkozik:- szóról-szóra idézem - "Hogy mit jelent az,

ha egy szerepet egy színész testére szabunk, az bebizonyosodik, amikor a hangszálaival küzködő Latabár helyett Apáthy küzködik Latabár bemondásaival. Késő ősz van, nyirkos az idő. Mi lesz, ha - mondjuk - Honthy Hanna is egy-két napra influenzát kap? Ki játsza majd Honthy, akarom mondani Schram Mária szerepét? Ki meri vállalni?

Reméljük azonban, hogy az ^{ősz}újabb influenzák és hangszálzavarok nélkül mulik el s mire lehull az első hó, a Szelistyei asszonyok felfrissülnek az igényektől és a bírálatoktól. /Derűltség./

Ennyit tartot^térdeemesnek megjegyezni az együttes munkájáról a kritikus. Ebben a darabban többek között előfordul egy Mátyás király, két bizonyára érdekes alakításban bemutatkozott egy igen tehetséges főiskolás: Hadics László, élete első szerepében, és nagyon érdekes alakítást nyújtott például egy fiatal színésznő: Zentai Anna. Milyen utmutatást adnak ezek a kritikák a fiatalok felé és milyen tanulságokat vonhatunk le mindannyian ezekből a mellékesen odavetett névfelsorolásokból - ha ugyan egyáltalán megemlítik a nevünket?

Tudjuk, nagyon sok hiánk van. Operettszínházi játszásunk és operettszínészeink fejlődni akarnak, Ehhez szükségünk van építő bírálatra és ezért kellett ezt a kritikát is elmondanom a kritikusok felé. Mi elfogadjuk a tételt: legyen igényesebb a művész a kritika felé, de ugyanakkor nézzük az érem másik oldalát is: legyen a kritika is igényesebb a színészek felé és nem utolsósorban az operettszínészek felé, akik az ugynevezett "könnyű műfaj" csatasorában nem is olyan könnyű küzdelmet vivnak a kulturforradalom teljes győzelméért. /Lelkes taps./